

Alınış tarihi(Received): 22.06.2021
Kabul tarihi (Accepted): 03.12.2021

Kadının Çalışmasına Yönelik Tutum ve Cinsiyet Rollerini (Çorum İli Merkez Köyler Örneği)

Nuray KIZILASLAN^{1*}, Zehra DEMİGAN²

¹Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Tokat, Türkiye

² Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarım Ekonomisi ABD, Tokat, Türkiye

*Sorumlu Yazar: nuray.kizilaslan@gop.edu.tr

ÖZET:Bu araştırmada Çorum ili merkez köylerde yaşayan bireylerin kadının çalışmasına yönelik tutumları ve cinsiyet rollerini ele alınmıştır. Araştırmanın ana materyalini, anket çalışması verileri oluşturmaktadır. Anket çalışması kapsamında 67 kadın, 67 erkek ile yüz yüze görüşülmüştür. Cinsiyetler arasında bilgi tutum ve davranışlar bakımından farklılık olup olmadığını test etmek için Khi-Kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Bağımlılık derecesini belirlemek amacıyla Pearson'un Kontingenz katsayısı kullanılmıştır. Khi-Kare analizinde sigortanın yatırılması, öğrenim durumu, ailede gelirin kullanımına karar veren kişiler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kırsal alanda gerek erkekler gerekse kadınlar açısından kadınların çalışmalarına yönelik bilgi, tutum ve davranışların geleneksel yargılardan yavaş yavaş uzaklaşdığı gözlenmiştir. Kırsal alanda aile yapısındaki çözümlerle birlikte kadınlar da erkeklerle aynı alanda kendine yer edinmektedir. Kırsal alanda kadın emeğinin görünür hale getirilmesi gizli işgücü olarak kalmayıp aktif işgücü içerisinde yer aldıklarının bilinmesi önem arz etmektedir. Gelişmişlik düzeyine ulaşabilmek kadın ve erkeğe yönelik demokratik ve eşitlikçi yönelimlerle mümkün görülmektedir.

Anahtar kelimeler- Kırsal kadın, çalışma, tutum, aile reisi, Çorum.

Attitudes and Gender Roles For Women's Employment (Example Of Çorum Center Villages)

ABSTRACT: In this study, the attitudes and gender roles of individuals living in the central villages of Çorum towards women's work were discussed. The main material of the research is the datas of survey .Within the content of the survey study, 67 women and 67 men were interviewed face to face.The Chi-Square independence test was executed, in order to test whethe rthere is a difference between the genders in terms of knowledge, attitudes and behaviors. Pearson's Kontingenz coefficient was used to determine the degree of addiction. In the Chi-Square analysis, a serious difference was found in terms of insurance all location, educational status, and people who decided to use the income in the family. It has been observed that knowledge, attitudes and behaviors toward swomen's work in rural are as are gradually moving away from traditional judgments, both for men and women. With the disintegration in the family structure in rural areas, women are also gaining a place in the same area as men. It is important to make women's work force visible in rural areas not only as a hidden workforce, but also to know that the yâre part of the active workforce. Achieving the level of development seems possible with democratic and egalitarian orientations towards women and men.

Keywords-Rural woman, work, attitude, head of family, Çorum.

1. Giriş

Sosyal yaşam topluma birtakım rollerini yüklemektedir. Bu rollerden birisi de toplumsal cinsiyet rolüdür. Toplumların geleneksel yapıları bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini

şekillendirmekte, kimliklerinin oluşmasında etkili olmaktadır. Her toplum kendine özgü gelenek ve kültür yapısı ile günlük sosyal yaşamda bireylerden farklıdır ancak topluma uygun davranışlarla hareket etmeleri beklenmektedir. Bu davranış kalıpları sosyalleşme sürecinin doğal bir sonucudur.

Sosyalleşme; kişi ile toplumdaki diğer kişiler arasında oluşan, toplumsal davranış örneklerinin kabul edildiği ve uygulanmasını sağlayan bir süreç olup insanın doğumundan başlayarak hayatı boyunca devam etmektedir(Kırbaşoğlu ve Bircan, 2011) Sosyalleşme ile toplumsal kurallar, rol kazanma, öğrenme ve toplumsal cinsiyet rolleri öğrenilmektedir (Mora, 2005).

Bireylerin erkek ya da kadın olarak gösterdiği biyolojik, fizyolojik ve genetik özellikleri ile tanımlanan cinsiyet kavramından farklı olarak toplum tarafından kadın ve erkeğe yüklenen roller, tutum ve davranışları toplumsal cinsiyet olarak ifade edilmektedir (Bütün, 2010). Cinsiyetler arası eşitsizlikler toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi kırla kent arasında da farklılıklara tanıklık etmektedir (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2007a).

Toplumların varoluşundan bu yana erkek ve kadınlar farklı açılardan karşılaştırılmış bu karşılaştırma cinsiyet rollerinin şekillenmesinde etkili olmuştur. Fizyolojik farklılıkların da etkisiyle cinslerden beklenen tutumların belirlenmesi, beklentilerin bu yönde gelişmesi ve söz konusu beklentilerin çeşitli kurum ve yapılara yansımalarıyla beraber “toplumsal cinsiyet” kavramı ortaya çıkmıştır (Budak ve Mayatürk,2008).

Geleneksel cinsiyet rolleri çevredeki aile, arkadaşlar, okul, kitle iletişimi gibi sosyal gruplar aracılığıyla öğrenilmektedir. Genellikle her kültürde farklı modelde olmasına rağmen kız ve erkek çocuklara küçük yaşlardan itibaren cinsiyet rolleri belirlenmektedir. Özellikle okullarda cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılar açık ya da örtülü yollarla çocuğa aktarılmakta, bu yolla çocuklar geleneksel cinsiyet rollerine uygun davranışlara yönelirken, kadına ve erkeğe uygun başarı ölçütlerini ve sınırlarını da tanımlamaktadır (Tan, 2000).

Geleneksel tarım toplumlarında kadın ailenin ücretsiz işçisi olarak ev ve tarla işlerinde ağır iş yükü altına girmiştir. 19.yy'dan itibaren hızla gelişen endüstrileşmeyle birlikte ailenin ücretsiz işçisi olarak ağır iş yükü taşıyan kadına, eğitim görme ve ev dışında ücretli çalışma imkanı verilmiştir. Eğitim düzeyinin yükselmesi ile beraber kadın sosyal haklarını genişletmek için mücadeleye başlamıştır.

Kadın roller ve toplumsal yargılarla iş yaşamına girme aşamasında, meslek seçiminde kendi başına karar verememektedir. Kadınların hangi işte, hangi statüde çalışacağını toplumsal cinsiyete dayalı roller belirlemektedir(Dökmen, 2010).

Toplumsal cinsiyet konusunda bilinçli bir toplum haline gelmek gerekmektedir. Kadını güçlendirmek, çevresini ve olayları değiştirebilecek bir pozisyona getirmekle söz konusudur. Yaşamını yönlendirme gücü, yaşamı ile ilgili seçeneklere sahip olma, fırsat ve kaynaklara erişme, kendine güven ve saygı bu pozisyonlardan bazılarıdır (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2020).

Kadının çalışma hayatına girmesi, eğitim düzeyinin yükselmesi, evlilik süreci, kırdan kente göçün sonucunda çekirdek ailenin oluşumu ailedeki sorumluluk paylaşım kriterlerinin değişimine yol açmış ev ve çalışma yaşamında kadın ve erkeğin işbirliği yönelimlerini artırmıştır.

Bu araştırmada Çorum ili merkez köylerde yaşayan kırsal kadınların çalışma yaşamındaki rolü ve cinsiyet etkisi ele alınmıştır ve çalışan kadına yönelik tutumları kırsalda yaşayan kadınlar ve erkekler açısından belirlemek amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ana materyalini, yüz yüze görüşmeler yoluyla gerçekleştirilen anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Anket çalışması, Çorum ili Merkeze bağlı köylerde gerçekleştirilmiştir.

Örnek hacmini hesaplayabilmek için öncelikle Çorum İl Özel İdaresi kayıtlarından faydalanarak köy sayısı belirlenmiştir. Çorum ili merkeze bağlı toplam 200 köy bulunmaktadır. Çorum ili Merkeze bağlı köylerin nüfusu toplam 28225'tir. Bu köylerin bir bölümü ova köyü konumunda iken önemli bir çoğunluğu genellikle kuru tarımın yapıldığı, yüksek rakıma sahip olan köylerdir. Bu köylerin gayeli olarak %10'u ile görüşülmesi uygun bulunarak 20 köy belirlenmiştir. Anketler Çorum merkezdeki 20 köyde erkek ve kadınlarla yüz yüze görüşme tekniği kullanarak gerçekleştirilmiştir. Anketler 2016-2017 yıllarında uygulanmıştır.

Tesadüfi olarak farklı coğrafi bölgeler seçilerek belirlenen 20 köyün hane sayıları tespit edilmiş ve bu köylerin hane sayıları toplamı 1343 olarak bulunmuştur. 1343 hanenin tümüyle anket yapmak gerek maddi imkanların sınırlılığı, gerekse zaman sebebiyle mümkün olmadığından %10'u alınarak 134 hane araştırma kapsamına dahil edilmiştir.

Araştırmanın örnekleme belirlenmesinde "Tabakalı Örnekleme" yöntemlerinden biri olan "İki Aşamalı Tabakalı Rastgele Örnekleme" yöntemi kullanılmıştır (Düzgüneş, 1983; Çingı, 1990).

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Khi- Kare testi kullanılmıştır. Bu test ile kırsaldaki erkeklerin ve kadınların bazı demografik özellikleri ile çalışma konusundaki tutum ve davranışları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Anlamlı bir ilişkinin varlığında ise ilişkinin ne oranda güçlü olduğunu belirlemek için Pearson'un Kontingenz (Coefficient of Contingency) yani bağımlılık katsayısı kullanılmıştır.

3. Araştırma Bulguları

Günümüzde dünyada yer alan yoksul ülkelerin sosyo-ekonomik özelliklerinin iyileştirilmesinin yanında sağlık koşullarının da iyileştirilmesine yönelik çalışmalar gündemini korumaktadır (Kızılaslan, 2016). Bunun için araştırmalarda öncelikle ele alınan hedef kitlenin tanınabilmesi için yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim, gelir, meslek gibi sosyo-ekonomik birtakım özelliklerinin bilinmesi ortaya konması gerekmektedir. Bu araştırmanın konusunu oluşturan bireyler de sosyo-ekonomik bazı temel ölçütler bazında incelenmiştir.

3.1. Bireylerin Sosyo-Demografik ve Ekonomik Bazı Göstergeleri

Araştırmada 67erkek, 67 kadınla anket çalışması yürütülmüştür.

Tarımsal üretimde fiziki işgücü kullanımının diğer sektörlere göre daha yoğun olması, tarımsal üretim faaliyetlerinde yaş önemli bir etken yapmaktadır. Ankete katılan erkeklerin %31,3'ü 55 ve üzeri yaş grubunda olup, bunu %25,4 ile 45-54, %20,9 ile 15-24 ve %13,4

ile 35-44 yaş grubu izlemektedir. 25-34 yaş aralığında erkeklerin oranı ise %9,0'dur. Erkeklerin yaş ortalaması 43'tür. Kadınların %38,8'i 55 ve üzeri yaş grubunda olup, bunu %22,4 ile 45-54, %15,0 35-44, %11,9 ile 15-24 ve %11,9 ile 25-34 yaş grubu izlemektedir. Kadınların yaş ortalaması ise 44'tür.

Erkeklerin %68,6 ile evli olanların çoğunlukta olduğu, bunu %23,9 ile bekarların ve %7,5 ile dul kişilerin takip ettiği görülmektedir. Kadınların %67,1 ile evli olanların çoğunlukta olduğu, bunu %17,9 ile dulların ve %15,0 ile bekar kişilerin takip ettiği görülmektedir.

Türkiye'de bütün kadınlardan medeni durumları ile ilişkili olarak yaşlı bakımı, çocuk bakımı ve ev işlerini yapmaları beklenir. Evlenmemiş genç kadınlar ev dışında çalışma kararını daha özgürce alabilmekteyken evlenmeleri halinde eşlerinin onayı olmaması halinde iş hayatını terk ettikleri gözlemlenmektedir. Kadınlar çalışma kararını verirken çocuk ve yaşlılara kimler tarafından bakılacağı, evdeki işlerin nasıl yapılacağını düşünmek zorundadır. Çalışma yaşamında çalışan kadınların en sıkıntılı dönemleri çocukların okul yıllarıdır. Bu durum, kadınların iş hayatına katılma ve devam etme kararlarını etkileyen önemli bir etkidir (Ecevit, 2009).

Evli erkeklerin %36,9'u 23-25 yaş ve üzerinde, %26,1'i 17-19, %26,1'i 20-22 ve %10,9'u 14-16 yaş aralığında evlenmiştir. Erkeklerin evlenme yaş ortalaması 15'tir. Evli kadınların %40,0'ı 17-19 yaş, %28,9'u 14-16, %24,4'ü 20-22, %6,7'si 23-25 yaş aralığı ve üzerinde evlenmiştir. Kadınların evlenme yaş ortalaması 12'dir. Araştırmanın sonucu kırsal alanda kadın ve erkeklerin evlilik yaşının çok genç olduğunu göstermektedir. Kırsal alanda kadının evlenme yaş ortalaması çok düşüktür.

Erkeklerin %52,2'si Sosyal Sigortalar Kurumu, %28,4'ü Bağkur, %9,0'u Yeşilkart, %5,9'u Sosyal Sigortalar Kurumu emeklisi, %4,5'i Bağkur emeklisi olarak sosyal güvenceye sahiptir. Kadınların %46,3'ü Sosyal Sigortalar Kurumu, %20,9'u Bağkur, %19,4'ü Sosyal Sigortalar Kurumu emeklisi, %7,4'ü Bağkur emeklisi, %6,0'sı Yeşilkart olarak sosyal güvenceye sahiptir. Yapılan Khi-Kare testine göre, farklı cinsiyetler bakımından sosyal güvence durumu arasında anlamlı bir bağımlılık bulunmamaktadır.

Erkeklerin %79,1'i sigortasını kendi tarafından, %20,9'u babası tarafından yatırıldığını ifade etmiştir. Kadınların ise, %71,6'sı eşi tarafından, %16,4'ü babası tarafından, %12,0'si kendi tarafından yatırıldığını söylemiştir. Araştırmada kırsal alanda erkeklerin çoğunluğunun kendisi tarafından, kadınların çoğunluğunun ise eşleri tarafından sigorta primleri karşılandığı görülmektedir. Bireylerin cinsiyet bakımından sigorta yatıran kişi arasında farklılık olup olmadığına ilişkin Khi-Kare bağımsızlık testine göre, anlamlı bir farklılık vardır. Bağımlılık katsayısı 0,61'dir.

Eğitim düzeyi incelendiğinde, erkeklerin %1,5'i okuryazar değilken, %4,5'i okuryazar, %50,7'si ilkokul, %25,4'ü ortaokul, %8,9'u lise, %7,5'i yüksekokul, %1,5'i lisansüstü mezundur. Kadınların ise, %6,0'sı okuryazar değilken, %11,9'u okuryazar, %59,7'si ilkokul, %6,0'sı ortaokul, %7,4'ü lise, %4,5'i yüksekokul, %4,5'i lisansüstü mezundur. Khi-Kare testine göre, cinsiyet ile öğrenim durumu arasında bağımlılık bulunmaktadır. Bağımlılık katsayısı ise 0,30'dur. Bir çalışmada, eğitimin önemi vurgulanmış, yetişkin eğitimi içinde tarımsal yayım eğitiminin her aşamasına çiftçilerin katılım sağlaması gerektiği üzerinde durulmuştur (Kızılaslan ve Kızılaslan, 2007b). Kırsal kadınların özellikle yaygın eğitimlerden yararlanamamalarının en önemli nedenleri, zaman yetersizliği, eğitim

eksikliği, toplumsal yapı, yoksulluk gibi dört temel sorun olduğu belirtilmektedir (Kızılaslan, 2007).

Erkeklerin ortalama aile genişliği 4'dür. Erkekler %44,8 4-5 bireyli aile, %38,8 3 kişi ve daha az bireyli aile, %16,4 ise 6-7 bireyli aile genişliğine sahiptir. Kadınların ortalama aile genişliği 4'dür. Kadınlar %41,8 4-5 bireyli aile, %38,8 3 kişi ve daha az bireyli aile, %19,4 ise 6-7 bireyli aile genişliğine sahiptir.

Erkeklerin %76,1'i baba, anne, çocuk veya çocuklardan oluşan çekirdek aile, %23,9'u ise çekirdek aileye büyükanne,büyükbaba,hala, teyze, amca gibi kan bağı olan yakın akrabalarından biri veya birkaçı katıldığı aile şekli olan geniş aileyapısına sahiptir. Kadınların %29,9'u geniş aile, %70,1'i çekirdek aile yapısına sahiptir. Kırsal alanda aile yapısının çekirdek aile yapısına dönüşmeye başladığı söylenebilir.

Sivas İli köylerinde yapılan bir çalışmada kente yakın olan köylerde çekirdek aile şeklinin daha yaygın olduğu görülmüştür. Kente uzak olan köylerde de bir çözülmenin olduğu ancak geniş aile şeklinin halen önemini koruduğu gözlemlenmiştir (Kızılaslan, 2006a).

Aynı zamanda aile yapısında meydana gelen değişimler bütçe olanakları doğrultusunda tüketici davranışları ve kalıplarında da değişimlere neden olmakta, sağlıklı ve yeterli beslenme alışkanlıklarının kazanılmasında önemli faktörleri tetikleyen bir profil de ortaya çıkarmaktadır (Kızılaslan, Göktolga ve Kızılaslan, 2008; Kızıloğlu, Kızılaslan ve Dölek, 2013; Kızılaslan ve Nalinci, 2013a; Onurlubaş, Yılmaz, Doğan ve Kızılaslan, 2015; Kızılaslan ve Nalinci, 2013b; Kızılaslan, 2019).

Erkeklerin ailesinin %4,6'sı 1 çocuğa sahipken, %23,1'i 2 çocuğa, %55,3'ü 3 çocuğa ve %17,0'si 4 ve daha fazla çocuğa sahiptir.Kadınların ailesinin %1,5'i 1 çocuğa sahipken, %27,7'si 2 çocuğa, %44,6'sı 3 çocuğa ve %26,2'si 4 ve daha fazla çocuğa sahiptir. Kadınların yeterli eğitim almaya başlaması, temel eğitimin yaygınlaşması, koruyucu hekimlik hizmetlerinden yararlanmaları, geçim sıkıntısı bireylerin çocuk sayılarını azaltmaktadır.

Erkeklerin ailelerinin %10,5'i 750-1000 TL, %16,4'ü 1000-1300 TL, %73,1'i 1300-2000+ TL aylık gelire sahiptir. Erkeklerin ailesinin aylık gelir ortalaması 2231 TL'dir.Kadınların ailelerinin %20,9'u 750-1000 TL, %22,4'ü 1000-1300 TL, %56,7'si 1300-2000+ TL aylık gelire sahiptir. Kadınların ailesinin aylık gelir ortalaması 1833 TL'dir. Ayrıca, erkeklerin %17,9'u 7.000-15.000 TL, %47,8'i 15.000-30.000 TLve %34,3'ü 30.000-50.000 TL ve üzerinde yıllık gelire sahiptir. Erkeklerin ortalama yıllık geliri 30.978 TL'dir.Kadınların %28,4'ü 7.000-15.000 TL, %49,2'si 15.000-30.000 TLve %22,4'ü 30.000-50.000 TL ve üzerinde yıllık gelire sahiptir. Kadınların ortalama yıllık geliri 25.269 TL'dir.

3.2. Kadının Çalışmasına İlişkin Bilgi Tutum ve Davranışlar

Türkiye'de kırsal alanda tarımsal işgücünde önemli sorunlardan biri tarımsal işgücünde gizli işsizliğin yaygın olmasıdır. Kırsal alanda küçük aile işletmelerinde kadınlar ve çocuklar ücretsiz aile işçisi olarak görülmektedir.

Türkiye'de kırsalda geleneksel aile yapısı kadının ev içinde ve tarımsal üretimde emeğinin yoğun bir şekilde kullanıldığı ve organize edildiği bir alandır. Geleneksel aile yapısının kadınların hayatı üzerinde doğrudan bir etkisi olduğu kadar onların kaynakları, emeği ve

geliri kullanma hakkını belirlemede de etkili olmaktadır. Kadınların tarımsal üretimdeki payı, sosyal ve kültürel faktörlerin de etkisiyle, onların ev işlerinin bir uzantısı gibi görülüp bu paya el konulmasına yol açmaktadır (Kızılaslan, 2016).Tablo 1’de kadınların çalışma durumu verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma durumu

Table 1. Working status

Kadınların çalışma durumu	Sayı	%
Çalışan kadın	34	50,7
Çalışmayan kadın	33	49,3
Toplam	67	100

Kadınların %50,7’si çalışmaktadır. Çalışan kadınların büyük çoğunluğu çiftçilik yapmaktadır. Araştırmada görüşülen kadınlar hem evde ev işi, çocuk bakımı, yemek bulaşık işlerini yapıp hem de kendi tarlalarında çalışsalar da çiftçiliği özellikle kadınlar için de meslek olarak görmektedirler. Eşleri ile birlikte sabah belli saatte tarlaya bahçeye çalışmaya gidip akşam da eşleri ile birlikte belli saatte eve gelmekte olduklarını belirtmişlerdir. Kadının emeği vazgeçilmesi kolay, uzun vadeli güvenceden yoksun, işten çıkarılması yüksek olan emektir.

Kırsal alanda kadınlara yönelik yürütülen bir araştırmada, kadının çalışma hayatı ile ilgili önermeler genel olarak incelendiğinde, kırsal alanda yaşayan kadınlar, kadınların çalışma hayatına girmesine erkeklere nazaran daha sıcak bakmaktadır (Çukur ve ark., 2020). Bireylerin yıl boyunca çalıştıkları gün sayısı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Çalışılan gün sayısı

Table 2. Number of days worked

Yıl boyunca çalıştıkları günsayısı	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
50-150	3	6,4	2	5,8
151-300	17	36,2	16	47,1
301-365	27	57,4	16	47,1
Toplam	47	100	34	100

*Sadece erkeklerin ve kadınların çalışanları ele alınmıştır.

Erkeklerin %6,4’ü 50-150 gün, %36,2’si 151-300 gün, %57,4’ü 301-365 gün çalıştıkları saptanmıştır. Kadınların ise %5,8’i 50-150 gün, %47,1’i 151-300 gün, %47,1’ü 301-365 gün çalıştıkları saptanmıştır. Ücretli bir işte çalışmayan kadınların çalışmama nedenleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Kadınların çalışmama nedenleri

Table 3. Reasons for women to not work

Çalışmıyorsa nedenleri	Kadın	
	Sayı	%
Öğrenci eğitimi bittikten sonra çalışmayı düşünüyor	3	10,0
Sağlık sorunları nedeniyle	4	12,1
Eşine, çocuklarına ve evine vakit ayırmak istiyor	7	21,2
Köyden kente ulaşım sorunu nedeniyle	13	39,4
Eşinin emekli maaşı yeterli	1	3,0
Çocukları küçük olduğu için onlara bakıyor	3	10,0
İş bulamamak	9	27,3
Eşi izin vermiyor	4	12,1
Atama bekliyor, uygun bir iş bulamadı	3	10,0

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Araştırmada ücretli bir işte çalışmayan kadınların çalışmama nedenlerine bakıldığında büyük çoğunluk %39,4'ü köyden kente ulaşım sorunu nedeniyle çalışmadıklarının birincil etken etken olduğunu bunun haricinde, %10,0'u öğrenci olduğu için, %12,1'i sağlık sorunları nedeniyle, %21,2'si eşine, çocuklarına ve evine vakit ayırmak istediği için, %3,0'u eşinin emekli maaşı yeterli, %10,0'u çocukları küçük olduğu için, %27,3'ü iş bulamamak, %12,1'i eşinin izin vermemesi, %10,0'u atama beklediği için uygun bir iş bulamadığı cevabını vermiştir. Tablo 4'de kadınların çalışma nedenleri verilmiştir.

Tablo 4. Kadınların çalışma nedenleri

Table 4. Reasons for women to work

Çalışma nedenleri	Kadın	
	Sayı	%
Çocuklarına daha iyi bir eğitim imkanı sunmak için	6	17,7
Evin geçimine destek olmak için	6	17,7
Kendi ihtiyaçlarını karşılamak için	5	14,7
Sigortasının yatırılması için	4	11,8
Çocuklarının geleceği için	8	23,5
Çocuklarını başkalarına muhtaç etmemek için	8	23,5

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınların büyük çoğunluğu %23,5'i çocuklarının geleceği için, %23,5'i çocuklarını başkalarına muhtaç etmemek için çalıştıklarını; çalışmalarındaki en büyük etkenin çocukları olduğu saptanmıştır. Kadınların çalışmalarındaki diğer etkenler ise %17,7'si çocuklarına daha iyi bir eğitim imkanı sunmak için, %17,7'si evin geçimine destek olmak için, %14,7'si kendi ihtiyaçlarını karşılamak için, %11,8'i sigortasının yatırılması için cevabını vermiştir. Kadınların çalışma nedenleri genel olarak değerlendirildiğinde çocukları ile ilgili düşüncelerinin ön plana çıktığı görülmektedir.

Kadın emeği tarımsal alanlarda ücretsiz aile işçisi iken kentsel alanlarda ücretli emek konumuna gelmektedir. Çalışma hayatına katılmayan kadınlar, sadece ailesi ve evi ile sınırlı bir hayatı olan ve ekonomik anlamda erkeğe bağımlı olan kadın olmaktadır. Çalışma hayatına katılan kadınların, toplum ve aile içinde, aldıkları roller de değişmektedir. (Aytaç ve ark., 2002).

Anket uygulanan bireylerde ev hanımlarının çalışan kadınlara göre çocuklarına daha iyi bakıp bakmama durumu sorulmuş, erkeklerin %94,0'ü, kadınların %89,6'sı ev hanımlarının daha iyi bakacağını ifade ettikleri görülmüştür. Khi-Kare testinde cinsiyet bakımından farklılık görülmemiştir.

Geleneksel anlayışa ve ataerkil aile yapısına göre kadının temel ve birincil görevi annelik yani çocuk bakımınıdır. Araştırmada kırsal alandaki bireyler ev hanımlarının çocuklarına daha iyi baktığını, ilgilendiğini, gelişim açısından bunun çok önemli olduğunu çalışan annenin çocuğuna çok fazla zaman ayıramayacağını belirtmektedirler.

Tablo5'de bireylerin meslekleri verilmiştir.

Tablo 5. Bireylerin Meslekleri

Table 5. Occupations of Individuals

Meslek	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Yok/işsiz	1	1,5	6	9,0
Çiftçi	32	47,8	30	44,7
Esnaf/tüccar	5	7,5	-	-
Bekçi	2	2,9	-	-
Öğrenci	12	17,9	3	4,5
Otomativ mekanikeri	3	4,5	-	-
Emekli	7	10,4	-	-
İmam	3	4,5	-	-
Öğretmen	1	1,5	-	-
Ev hanımı	-	-	24	35,8
İşçi (Tesisatçı, temizlikçi)	1	1,5	4	6,0
Toplam	67	100	67	100

Erkeklerin %1,5'i işsiz, %47,8'i çiftçi, %7,5'i esnaf, %2,9'u bekçi, %17,9'u öğrenci, %4,5'i otomativ mekanikeri, %10,4'ü emekli, %4,5'i imam, %1,5'i öğretmen, %1,5'i tesisatçıdır. Kadınların %9,0'u işsiz, %44,7'si çiftçi, %4,5'i öğrenci, %35,8'i ev hanımı, %6,0'sı temizlikçidir. Kırsal alanda yaşayan kadınlar tarımsal üretim sürecine katıldıkları için bunu çalışma olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bu yüzden araştırmada çiftçilik yapan kadınlar da ücretsiz aile işçiliği yapıyor olsa da çalışıyor olarak kabul edilmiştir. Çiftçilik yapan kadınlar kendi tarım işletmelerinde eşleriyle birlikte çalışmaktadır.

Kırsal kadın; toprak, su ve biyolojik kaynaklar ile tarımsal girdileri kullanarak bitkisel ve hayvansal üretimin her aşamasında yer almakta, sosyal güvencesi olmadan katkıda bulunmaktadır. Tarım işletmelerinde kadınlar genellikle üretim tekniğini ilgilendiren konularda işgücüne dayalı tarımsal üretimde yer almaktadırlar. Bununla beraber, toprağı olmayan veya ek gelir elde etmek için geçici ve mevsimlik işçilik de yapmaktadır. Tarımda mekanizasyon düzeyi artıka kadın tarımsal üretimden kopmakta ve çalışma potansiyeli ev kadınlığına yönelmektedir (Kızılaslan, 2016).

Hatay İli köylerinde yapılan bir araştırmada da kadınların şu andaki iş durumlarına bakıldığında girişimcilik eğilimi olan ve olmayan her iki grup için %48,33'ünün ev hanımı olduğu belirlenmiştir (Kızılaslan ve Karaömer, 2015a).

Kırdan kente göç eden kadınlarla ilgili yapılan bir araştırmada kırsaldan göç ettikten sonra kentte de kadının durumunun çok değişmediğini ortaya koymaktadır. Tokat'ta yapılan araştırmaya katılan kadınların %87,6'sının bir işte çalışmadığı ve ev hanımı olduğu tespit edilirken, erkeklerin %34,1'inin serbest mesleklerde çalıştığı ve %18,7'sinin devamlı işçi olduğu görülmektedir. Kadınlar daha çok evin gündelik işleriyle ilgilenen ve çocuklarının bakımından sorumlu kişi konumunda olup, ev hanımlığı görevini üstlenmiştir (Kızılaslan ve Solmaz, 2021). Kadınların tarımsal faaliyetlerde yaptıkları işler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.Kadınların tarımsal faaliyetlerde yaptıkları işler
Table 6. Work done by women in agricultural activities

Tarımsal faaliyet türü	Yapılan işler	Kadın	
		Sayı	%
Bitkisel üretim	Toprağı sürme	5	7,5
	Çapalama	63	94,0
	Yabani ot temizliği	64	95,5
	İlaçlama	13	19,4
	Hasat	26	38,8
	Sulama	60	89,6
Hayvansal üretim	Ahır-ağıl temizliği	59	88,1
	Süt sağımı	57	85,1
	Hayvan besleme	56	83,6
	Hayvan otlatma	12	17,9
	Yumurta ve süt ürünlerinin satışı	13	19,4

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Çiftçiler için üretimle ilgili kararlar alma ve seçimler yapma konusunda etkili bilgi kaynaklarına erişim de önemlidir (Kızılaslan, 2006b).

Kadınların tarımsal faaliyetlerde yaptıkları işler; %7,5'i toprağı sürme, %94,0'ü çapalama, %95,5'i yabani ot temizliği, %19,4'ü ilaçlama, %38,8'i hasat, %89,6'sı sulama, %88,1'i ahır-ağıl temizliği, %85,1'i süt sağımı, %83,6'sı hayvan besleme, %17,9'u hayvan otlatma, %19,4'ü yumurta ve süt ürünlerinin satışlarıdır.Kadınlar üretim süreçlerinde aktif olarak katılmakta ve toprağın ekime hazırlanması ve ekim işleri makineleşmiş olsa bile çapalama, sulama ve hasat işlerine katılmaktadır. Yoğunluklu olarak kadınlar bitkisel üretimde yabani ot temizliği ve çapalamada iş yüklenirken hayvansal üretimde hayvan bakım ve beslenmesini yapmaktadır.

Tokat'ta yapılan bir çalışmada da kadınların bitkisel üretim faaliyet alanında en fazla (%90,06) çapalama, yabani ot temizliği (%74,85), hasat(67,84) işlerinde çalıştıkları anlaşılmaktadır.Hayvansal üretimle ilgili faaliyetlere katılımlarına bakıldığında,kadınların %81,29'unun süt sağımı, %61,99'unun hayvan besleme, %59,06'sının ahır-ağıl temizliği, %26,90'nun hayvan otlatma işlerini yaptığı belirlenmiştir (Kızılaslan ve Yamanoglu, 2010a).

Yine Tokat'ta dağ ve ova köylerinde yapılan bir çalışmada da kadın çiftçilerin% 91,9'unun bitkisel üretim faaliyetlerine ve % 90,1'inin ise hayvansal üretim faaliyetlerine katıldığı belirlenmiştir. Hayvansal üretimde ağırlıklı olarak süt ürünleri üretimi ve hayvanları sağlamak işleri yoğunlaşmıştır (Kızılaslan ve Erçoban, 2013).Tablo 7'de kadınların çalışırken karşılaştıkları problemler verilmiştir.

Tablo 7. Kadınların çalışırken karşılaştıkları problemler
Table 7. Problems faced by women while working

Kadınların karşılaştıkları problemler	Kadın	
	Sayı	%
Eğitim düzeyinin düşük olması	37	55,2
Ekonomik bağımsızlığının olmaması	56	83,6
Çalışma olanaklarının düşük olması	23	34,3
Ücret düşüklüğü	22	32,8
Fikirlerine eşlerinin önem vermemesi	33	49,3
Arazi şartlarının zor olması	42	62,7
İklim şartlarının elverişli olmaması	23	34,3
Hayvan bakımındaki zorluklar	20	29,9
Fiziksel aktiviteyi zorlayan hastalıklar (Bel fitiği)	49	73,1

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınların çalışırken karşılaştığı problemler, %55,2 eğitim düzeyinin düşük olması, %83,6 ekonomik bağımsızlığının olmaması, %34,3 çalışma olanaklarının düşük olması, %32,8 ücret düşüklüğü, %49,3 fikirlerine eşlerinin önem vermemesi, %62,7 arazi şartlarının zor olması, %34,3 iklim şartlarının elverişli olmaması, %29,9 hayvan bakımındaki zorluklardan ve %73,1 fiziksel aktiviteyi zorlayan hastalıklardır. Bireylere erkeğin mi yoksa kadının mı kariyeri önemli diye sorulmuş verilen cevaplarla Tablo 8 oluşturulmuştur.

Table 8. Kariyerin önemi

Table 8. The importance of career

Kariyer durumu	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Kadının kariyeri	1	1,5	5	7,5
Erkeğin kariyeri	21	31,3	10	14,9
İkisinin de kariyeri	45	67,2	52	77,6
Toplam	67	100	67	100

Araştırmada erkekler de kadınlar da ailede hem kadın hem de erkeğin kariyerinin önemli olduğunu belirtse de erkekler erkeğin kariyerinin önemli olduğu konusunda kadınlara göre daha fazla görüş bildirmiştir. Bu durum halen geleneksel bir düşüncenin hakim olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

Bir çalışmada da, kırsal alanda yaşayan kadınlar kadınların ticaret yapmalarına, kadınların yönetici pozisyonunda olabileceklerine, evlendikten sonra da çalışmalarına, kadınların çalışma hayatının ev işlerini aksatmayacağına ve anne olduktan sonra da çalışabileceklerine erkeklere nazaran daha fazla inanmaktadır. Erkeklerin ise daha geleneksel bir tutum içinde oldukları ailenin gelirinin erkekler tarafından sağlanması gerektiği ve kadının kocasından fazla para kazanmaması gerektiği görüşündedir (Çukur ve ark., 2020). Kadının ücretli bir işte çalışmasının toplum tarafından nasıl karşılanacağı araştırılmış ve Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Kadının ücretli bir işte çalışmasına toplumun bakış açısı

Table 9. Perspective of the society for women working in a paid job

Kadının ücretli bir işte çalışmasına toplumun bakış açısı	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Çalışma kadına eğitim, ekonomik, sosyal güvence verir	34	50,7	42	62,7
Topluma daha etkin katılma olanağı getirmektedir	33	49,3	41	61,2
Toplumsal eşitsizlikler çıkmaktadır	32	47,8	22	32,8
Toplumsal değerini artırmaktadır	65	97,1	67	100,0
Toplumsal sorunlar çıkmaktadır	32	47,8	21	31,3
Aile arasında huzursuzluğa neden olmaktadır	32	47,8	22	32,8

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadın ve erkeklerin kadının çalışmasının toplumsal değerinin artacağına vurgu yapılması kadının çalışması konusundaki olumlu tutumları göstermektedir. Kadınların çalışmasına yönelik olumlu tutumlar çok eski tarihlere dayanmaktadır.

Tarihin ilk evrelerinde kadınların çalışma sahası tarım sektöründe kendilerine ait aile işletmeleri ile kısıtlıyken sanayi devriminin başlaması ile birlikte kadınlar ilk defa ekonomik gelir karşılığında başkasının adına iş yapmaya başlamıştır (Haşit ve Yaşar, 2015). Genel bir şekilde, 2. Dünya savaşında ortaya çıkan işgücü eksikliği sebebi ile kadınların işgücüne dahil olma oranı yükselme göstermiştir. Savaşın ardından ise eğitim, teknoloji, doğumların azalması gibi sosyal ve iktisadi nedenlerle kadınlar artarak işgücüne dahil

olmaya başlamışlardır (Kılıç ve Öztürk, 2014).Kadının ücretli bir işte çalışmasını engelleyen faktörler Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.Kadının çalışmasını engelleyen faktörler

Table 10. Factors preventing women from working

Kadının çalışmasını engelleyen faktörler	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Sağlık sorunları	33	49,3	39	58,2
İş ortamındaki yaklaşım ve davranış şekilleri	67	100,0	67	100,0
Toplumsal cinsiyet eşitsizliği	25	37,3	26	38,7
Aile ve toplumsal yapı	32	47,8	25	37,3
Düşük eğitim düzeyleri	5	7,5	9	13,4
Yasal düzenlemeler	2	3,0	2	3,0
Sosyal ekonomik faktörler	66	98,5	49	73,1
Yerleşim yeri	64	95,5	59	88,1

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınların ve erkeklerin kadının ücretli bir işte çalışmasını engelleyen faktörlerden en önemlileri iş ortamındaki yaklaşım ve davranış şekilleri, sosyal ekonomik faktörler, yerleşim yeridir. Genel anlamda kırsal alanda yaşayan kadının evi ve tarım işletmesi dışında farklı yerlerde çalışmasına çok olumlu bakılmamaktadır.Erkeklerin ve kadınların evlenmeden önce çalışma durumları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Evlenmeden önce çalışma durumu

Table 11. Employment status before marriage

Evlenmeden önce çalışma durumları	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Evet	36	70,6	3	5,3
Hayır	15	29,4	54	94,7
Toplam	51	100	57	100

*Evli ve dul bireyler ele alınmıştır.

Erkeklerin büyük çoğunluğunun evlenmeden önce de çalıştığı ancak kadınların büyük çoğunluğunun çalışmadığı belirlenmiştir. Erkeklerin evlenmeden önce yaptıkları meslekleri %30,5’i çiftçi, %2,8’i imam, %2,8’i berber, %5,6’sı mobilyacı, %2,8’i kahveci, %55,5’i işçi şeklindedir. Kadınların ise %33,3’ü sekreterlik, %33,3’ü Kur’an kursu hocalığı, %33,3’ü muhasebe elemanı olduklarını ifade etmiştir.

Hatay İli köylerinde kadınlarla ilgili bir çalışmada, medeni durum, sosyal güvence türü, daha önce bir işte çalışma durumu ve şimdiki iş durumunun kadınların girişimcilik eğilimigösterme olasılığını artırdığı saptanmıştır (Kızılaslan ve Karaömer, 2015b).Kadınlar, iş tercihi yaparken ve çalışma kararı verirken evdeki görevlerini aksatmayacak işleri tercih etmektedirler (Ecevit ve ark., 2000).

Kadınların evlendikten sonra işten ayrılma nedenleri %4,5 çocuğunun olması ve bakacak kimsenin olmaması, %3,0 eşinin istememesi, %1,5 çevrenin baskısıdır.Çalışma hayatının evliliğe etkileri sorulmuş ve verilen cevaplarla Tablo 12 oluşturulmuştur.

Tablo 12. Çalışma hayatının evliliğe etkileri

Table 12. Effects of working life on marriage

Çalışma hayatının evliliğe etkileri konusunda düşünceler	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Kendisini ekonomik yönden güvencede hissetmesi	38	56,7	45	67,2
Evin geçimine destek olması	47	70,1	48	71,6
Çocukların ihtiyaçlarını daha rahat karşılaması	24	35,8	26	38,8
Kendi ailesi, eşinin ailesi ve çocuklarından saygı görmesi	32	47,8	36	53,7
Hepsi	14	21,0	20	29,9

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Araştırmaya katılan erkeklerin ve kadınların çalışma hayatının evliliğe etkileri konusunda düşüncelerinin büyük çoğunluğu evin geçimine destek olmak şeklindedir. Bunu takip eden etkiler genellikle ekonomik önceliklidir. Ancak özellikle kadın çalışma hayatının evliliğe etkisini sosyal statü ve prestij açısından da önemli görmektedir.

Ailede gelirin kullanım alanları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Ailede gelirin kullanım alanları

Table 13. Uses of income in the family

Ailede gelirin kullanımı	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Gıda harcamaları	67	100,0	67	100,0
Giyim harcamaları	67	100,0	66	98,5
Eğitim harcamaları ve harçlık verme	42	62,7	36	53,7
Tasarrufta kullanımı	63	94,0	64	95,5
Hepsi	42	62,7	35	52,2

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Erkeklerin ve kadınların her ikisi de çoğunlukla elde edilen geliri gıda, giyim ve tasarrufta kullandıklarını belirtmiştir. Çocukların harcamalarını ise kadın ve erkek birlikte karşılamaktadır.

Ailede gelirin kullanımına karar veren kişiler Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 14. Ailede gelirin kullanımına karar veren kişiler

Table 14. People who decide on the use of income in the family

Ailede gelir kullanımına karar verenler	Erkek		Kadın	
	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	0	0	11	16,4
Erkek	25	37,3	13	19,4
Kadın erkek birlikte	42	62,7	43	64,2
Toplam	67	100	67	100

$x^2=14,801$ $p=0,00$ $DF=2$ $CC=0,31$ Sonuç= $p<0,05$ düzeyinde anlamlıdır.

Erkeklerin büyük çoğunluğu %62,7 kadın erkek birlikte, %37,3 erkeğin ailede gelir kullanımına karar vermekte olduğunu belirtmiştir. Kadınların büyük çoğunluğu ise, %64,2 kadın erkek birlikte, %19,4 erkeğin, %16,4 kadının ailede gelir kullanımına karar vermekte olduğunu belirtmiştir. Khi-Kare testine göre, bireylerin cinsiyet bakımından ailedeki gelir kullanımına karar verme durumu arasında bağlantı vardır. Erkekler kadınlara bu hakkı tamamen vermemektedir. Bağımlılık katsayısı 0,31 bulunmuştur.

Bir çalışmada, kırdan yaşayan erkeklerin aile içi rollerde daha geleneksel kadınların ise daha demokratik ve eşitlikçi olduğu görülmüştür (Kızılaslan ve Yamanoğlu, 2010b). Tablo 15’de kadınların evde yaptıkları işler ve işlere ayırdıkları zaman verilmiştir.

Tablo 15. Kadınların evde yaptıkları işler ve işlere ayırdıkları zaman

Table 15. The work women do at home and the time they spare for work

Yapılan iş	Kadın					
	Sayı			%		
	1-3 Saat	3-6 Saat	6-9 Saat +	1-3 Saat	3-6 Saat	6-9 saat+
Ev temizliği	51	17	-	76,1	25,4	-
Çocukların bakımı	20	5	-	29,8	7,5	-
Hayvanların bakımı	15	7	-	22,4	10,5	-
Televizyon izlemek	19	33	14	28,3	49,2	20,9
Tarla bahçe işleri	3	6	23	4,5	9,0	34,3
Yemek bulaşık işleri	62	3	-	92,5	4,5	-
Başkasının tarlasında ücretli çalışmak	-	-	5	-	-	7,5

*Birden fazla seçim yapılmıştır.

Kadınların %76,1’i 1-3 saat, %25,4’ü 3-6 saat ev temizliği yapmaktadır. %29,8’i 1-3 saat, %7,5’i 3-6 saat çocukların bakımı ile uğraşmaktadır. %22,4’ü 1-3 saat, %10,5’i 3-6 saat hayvanların bakımını yapmaktadır. %49,2’si 3-6 saat, %28,3’ü 1-3 saat, %20,9’u 6-saat ve üzerinde televizyon izlemektedir. %34,3’ü 6-9 saat ve üzerinde, %9,0’u 3-6 saat, %4,5’i 1-3 saat tarla bahçe işleri yapmaktadır. %92,5’i 1-3 saat, %4,5’i 3-6 saat yemek bulaşık işleri ile uğraşmaktadır. Kadınların %7,5’i 6-9 saat ve üzerinde başkasının tarlasında ücretli olarak çalışmaktadır. Kadınlar evin dışında tarımsal işlerini de ev işi olarak belirtmektedir. Hayvan bakımı, tarla bahçe işleri ve tarım işçiliği kadının ev içi asıl görevleri gibi görülmektedir.

Kadın için kent yaşamında alternatif meslekler bulunmakta olup mesleki hareketlilik de kırdan göre yüksektir. Kırsal yaşam da ise kadın gelişen dünya ile birlikte kendisinin de aile gelirine katkısını çeşitlendirme yolunda çeşitli uğraşlar içerisine girmektedir. Geleneksel olarak kırsalda kadınlar aile işgücü içerisinde görünmez katkıları bahçe-tarla ve ev işleri olarak sürdürmektedir. Kırsal kadının bu görünmez katkısı ailenin geçiminin sağlanması ve ticarete dönüştürerek ailesine gelir kazandırmasına neden olmaktadır. Ayrıca aile ekonomisine katkı sağlamayı çeşitlendirmek isteyen daha fazla girişimci ruhu taşıyan kadınlar, yetiştirdikleri ürünleri halka sunmak için semt pazarlarına satıcı olarak da girmektedir (Çukur ve ark., 2021).

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada; kırsal alanda yaşayan kadınların ve erkeklerin kadının bir işte çalışmasına yönelik tutumlarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla, kadınların ve erkeklerin bazı demografik özellikleri belirlendikten sonra kadının çalışması konusundaki bilgi tutum ve davranışları incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre, kadınların çalışmalarına yönelik bilgi, tutum ve davranışların geleneksel yargılardan yavaş yavaş uzaklaşma eğiliminde olduğu şeklindedir. Aile yapısındaki çözümlerle birlikte kadınlar da erkeklerle aynı alanda kendine yer edinmektedir. Özellikle kırsal alanda kadın emeğinin görünür hale getirilmesi gizli işgücü olarak kalmayıp aktif işgücü içerisinde yer aldıklarının bilinmesi önem arz etmektedir.

Günümüzde ülkelerin gelişmişlik düzeyine ulaşabilmeleri kadın ve erkeğe yönelik demokratik ve eşitlikçi yönelimlerle mümkün görülmektedir. Kadın ekonomik yaşamın her parçasında yerini almaktadır. Kırsal alanda kadın görünmez bir emekle aileye ve ülke ekonomisine önemli katkılar sunmaktadır. Kadının ekonomik sistem içerisinde daha fazla yer alması mikro ve makro ölçekte büyük yararlar sağlayacaktır. Kadınlara yönelik tutumlarda toplumsal baskının ortadan kalkması, toplumun bakış açısını değiştirmesi, kadının ekonomik yaşam içerisinde daha fazla yerini almasını sağlayacaktır. Teknolojik ve sosyal değişim buna zemin oluşturmaktadır. Kırsala dönük çok yönlü projelerde kadınların da göz önünde tutulması, kararlarda söz sahibi olabilmesi, yeni becerilerinin kazandırılması önem arz etmektedir.

5. Kaynaklar

- Aytaç, S., Sevuğtekin, M., Işığçık, Ö., Bayram, N. Ve Yıldız, S. (2002). Çağdaş İş Merkezlerinde Kadın İşgücünün Konumu: Bursa Örneği, TİSK Yayınları, Yayın No: 219, Ankara.
- Budak, G. ve Mayatürk, E. (2008). Çalışma Yaşamında Kadına Yönelik Negatif Ayrımcılık Üzerine Bir Araştırma, İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 10 (1).
- Bütün, M. (2010). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Çocuk Bakım Hizmetleri: Farklı Ülke Uygulamaları. TC Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Çıngı, H. (1990). Örneklem Kuramı. Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları Ders Kitapları Dizisi: 20, HÜ. Fen Fakültesi Basımevi, Beytepe, Ankara.
- Çukur, T., Kızılaslan, N., Kızılaslan, H., Çukur, F. (2020). Gender Perception Towards Women in Rural Areas In Turkey, Rural Environment. Education. Personality. Proceedings of the 13th International Scientific Conference, Vol.13, p.277-285, ISSN 2255-5207 Jelgava, Latvia, 8-9 May 2020. DOI: 10.22616/reep.2020.033.
- Çukur, T , Kızılaslan, N , Kızılaslan, H , Çukur, F. (2021). Samsun İli Atakum İlçesindeki Kadın Üreticilerin Sektör Pazarlarında Çalışma Durumu ve Sorunları. Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi, 10 (1): 1-9.
- Dökmen, Z. (2010). Toplumsal cinsiyet-sosyal psikolojik açıklamalar. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Düzgüneş, O. (1983). İstatistik Metotları 1. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Ecevit, Y., Tan, M. ve Üşür, S., (2000). Kadın Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim Çalışma Yaşamı ve Siyaset, TÜSİAD, 2000, T/2000-12/290.
- Ecevit, Y. (2009). “Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar, Öncelikler ve Çözüm Önerileri,” Yayın No. Tüsiad-T/2008-7/468, Kagider-001, İstanbul.
- Haşit, G. ve Yaşar, O. (2015). Çalışan Kadınlarda Örgütsel Stres Kaynakları; Bir Kamu Kurumu Örneği, Sakarya İktisat Dergisi, 4 (4): 1-30.
- Kılıç, D. ve Öztürk, S. (2014). Türkiye’de Kadınların İşgücüne Katılımı Önündeki Engeller ve Çözüm Yolları: Bir Ampirik Uygulama, Amme İdaresi Dergisi, 47 (1): 107-130.
- Kırbaçoğlu Kılıç, L. ve Eyüp B. (2011). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarında Ortaya Çıkan Toplumsal Cinsiyet Rollerine Üzerine Bir İnceleme, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2 (3), 129-148.
- Kızılaslan, N. (2006a). Kente Uzaklığın Kırsal Aile Yapısına Etkileri, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(3): 141-162.
- Kızılaslan, N. (2006b). Agricultural Information Systems: A National Case Study, Library Review, 55(8): 497-507.
- Kızılaslan, N. (2007). Rural Woman in Agricultural Extension Training, Research Journal of Social Sciences, 2, 23-27.
- Kızılaslan, N. and Kızılaslan, H. (2007a). Gender Inequalities in the World and in Turkey, Journal of Applied Sciences Research, 3(10): 1056-1061.
- Kızılaslan, N. ve Kızılaslan, H. (2007b). Need For Reorganization in Agricultural Extension Services in Turkey, Journal of Applied Sciences Research, 3(8): 770-780.
- Kızılaslan, H., Gökalp, Z. ve Kızılaslan, N. (2008). “An analysis of the factors affecting the food places where consumers purchase red meat”, British Food Journal, 110(6):580-594.

- Kızılaslan, N. ve Ymanoğlu, A. (2010a). Kırsal Alanda Kadınların Tarımsal Üretime ve Aile İçi Kararlara Katılımı: Tokat İli Örneği, *The Journal of International Social Research (Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi)*, *Woman Studies (Special Issue)*, 3 (13): 154-167.
- Kızılaslan, N. and Ymanoğlu, A. (2010b). Social Gender Analysis in a Turkish Province. The Province Of Tokat: a case study, *New Medit – Mediterranean Journal of Economics, Agriculture and Environment*, 9 (3): 76-80.
- Kızılaslan, H., ve Nalinci, S. (2013a). Amasya İli Merkez İlçedeki Hanehalkının Kanatlı Eti Tüketim Alışkanlıkları ve Kanatlı Eti Tüketimini Etkileyen Faktörler. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (6):1-18.
- Kızılaslan, H., ve Nalinci, S. (2013b). Amasya ili merkez ilçedeki hane halkının balık eti tüketim alışkanlıkları ve balık eti tüketimini etkileyen faktörler. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (5): 61-75.
- Kızılaslan, N. and Erçoban, M. (2013). A comparative analysis of participation of women to agricultural activities and utilization possibilities of agricultural extension (survey at center of Tokat province), *Research&Reviews in Biosciences (RRBS)*, 7 (9): 349-362.
- Kızıloğlu, R., Kızılaslan, H. ve Dölek, G., (2013). “Ekolojik Yumurta ile Endüstriyel Yumurta Tüketim Tercihlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Tokat ili Merkez Örneği”, *Alınteri*, 24(1):20-28.
- Kızılaslan, N. ve Karaömer, M.(2015a). Hatay İli Kırsalındaki Kadınların Girişimcilik Eğilimlerinin İncelenmesi, *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 3 (6): 371-379.
- Kızılaslan, N. ve Karaömer, M. (2015b). Kırsal Kadınların Girişimcilik Özellikleri ve Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Logit Analizi İle Değerlendirilmesi (Hatay İli Araştırması), *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10 (1): 151-166.
- Kızılaslan, N.(2016).Türkiye’de Kırsal Kalkınma Perspektifinde Kadın”, “Women From The Rural Development Perspective In Turkey”, *Kırsal Kalkınma Dergisi, (Rural Development)*, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, 4, 30-39, ISSN: 2149-472X, Nisan – Mayıs – Haziran.
- Kızılaslan, N. (2016). Ailenin Sosyo-Ekonomik Düzeyinin Çocuğun Beslenmesine ve Ağırlık Yönetimine Etkisi.*Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (12):25-30.
- Kızılaslan, N. (2019). An Analysis of Factors Affecting Fish Consumption in a Healthy and Balanced Nutrition *Asian Journal of Clinical Nutrition*, 11(1):9-16.
- Kızılaslan, N, Kızılaslan, H. (2020). Problems and Strategic Recommendations for Empowerment of Women in Turkey. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (2020 Sonbahar Özel Sayı I/II), 46-51.
- Kızılaslan, N., Solmaz, E. (2021). Kırdan Kente Göç Eden Ailelerin Kız Çocuklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi (Tokat İli Merkez İlçe Araştırması). *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 10 (1): 95-111.
- Mora, N. (2005). Kitle İletişim Araçlarında Yeniden Üretilen Cinsiyetçilik ve Toplumda Yansıması, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 2 (1): 1-7.
- Onurlubaş, E., Yılmaz, N., Doğan, H. G., ve Kızılaslan, H. (2015). A research on red meat consumption and preferences: a case study in Tekirdağ Province. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 3(6):466-471.
- Tan, M. (2000). Eğitimde kadın-erkek eşitliği ve Türkiye gerçeği. *Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset. TÜSİAD Yayınları*, s.23-114, Ankara.